

Житомирське науково-краєзнавче
товариство дослідників Волині
Відділ освіти Малинської райдержадміністрації

М.Ю. КОСТРИЦЯ
Р.Ю. КОНДРАТЮК
В.І. ТИМОШЕНКО

ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ СЛОВНИК МАЛИНЩИНИ

Малин
2005

Історико-географічний словник Малинщини — перша спроба узагальнити топонімічні об'єкти району як нині існуючі, так і ті, що в силу різних обставин назавжди зникли з географічної карти. Дана праця буде добрим підґрунтям для створення наукової історії міст і сіл України у новій редакції.

Розрахований на учнів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, коледжів, гімназій, студентів, вчителів, працівників державних органів, краєзнавців, туристів, усіх, хто цікавиться історією рідного краю.

Подібне видання здійснюється вперше.

К72 Костриця М.Ю., Кондратюк Р.Ю., Тимошенко В.І. Історико-географічний словник Малинщини.— Малин, 2005.— 72с.; іл.

Рецензенти: **Ю.А. Мищик**, доктор історичних наук, професор Києво-Могилянської академії;

Є.М. Скляренко, доктор історичних наук, старший науковий співробітник Інституту історії НАН України;

Г.І. Денисик, доктор географічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського.

Науковий редактор: **П.Т. Тронько**, академік НАН України, голова Всеукраїнської спілки краєзнавців.

Друкується за рішенням вченої ради Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині (протокол №2 від 12 травня 2005 року).

© **Костриця М.Ю.**, ідея, наукова розробка проекту, передне слово, загальна редакція, 2005.

© **Кондратюк Р.Ю.**, ідея, наукова розробка проекту, передне слово, 2005.

© **Тимошенко В.І.**, ідея, укладання, передне слово, 2005.

© **Глабчук С.А., Костриця Ю.Ю.**, фотоілюстрації, 2005.

© **Мішуревич О.П.**, графіка, 2005.

ISBN 966-9184-05-2

ВІД АВТОРІВ

Історія Малинщини — це історія всіх її 104 сучасних населених пунктів, а також десятків сіл, хуторів, колоній, фільварків, які з тих чи інших причин зникли з нашої землі.

Знати й цінувати історію рідного краю — наша шана предкам, які будували житла і вирощували хліб, зводили храми і школи, ткали рушники і виховували дітей, боронили Малинщину від численних непроханих зайд. Донести прийдешнім поколінням діяння їхніх попередників — наш святий обов'язок.

До цього часу історія населених пунктів Малинщини, по суті справи, не узагальнена. Більшість зібраних, у свій час копіткою працею дослідників, матеріалів до тому «Житомирська область» із серії «Історії міст і сіл України», що зберігаються у фондах Державного архіву Житомирської області, з ідеологічних причин не увійшли до цього тому і морально застаріли.

Отже задум нашого дослідження — заповнити «білі плями» в історії населених пунктів краю. Тим більше, що вже набуто певний досвід у цій справі — видано перший том «Історико-географічного словника Житомирщини», а два наступні готові до друку. Вихід першого тому схвально зустрінутий вчителями, учнями, дослідниками, державними і громадськими організаціями, широким колом читачів.

Для написання цієї праці ми використали наявні вітчизняні і історичні джерела, зокрема загальні і галузеві енциклопедії, словники, статті і розвідки з історії краю як краєзнавців XIX–XX ст., так і сучасників, фонди архівів та власних краєзнавчих картотек.

Важливим джерелом при написанні «Словника...» є праця «Уезды Киевский и Радомышльский» Л.І. Похилевича. Цінність дослідження Л.І. Похилевича полягає в тому, що в ньому вміщені цікаві дані з етнографії, топоніміки, археології та історії переважної більшості населених пунктів Малинщини, що тоді входили до Радомишльського повіту.

Для характеристики населених пунктів нами вперше вводяться в науковий обіг матеріали ревських переписів та Генеральної Візити (опису) церков Овруцького деканату. Генеральна Візита, проведена у 1783–1784 роках під керівництвом уніатського митрополита Ясона Смогоржевського, містить унікальні історико-статистичні та географічні дані про населені пункти краю в останній чверті XVIII ст.

У процесі підготовки словника нами опрацьовані матеріали Комісії для описання губернії Київського учбового округу (1851–1864 роки), заснування і діяльність яких припали на період активного суспільного інтересу до накопичення знань про місцеві природно-економічні ресурси та історію.

Цінним джерелом для висвітлення історії населених пунктів краю є церковні літописи та описи Волині кінця XIX — початку XX ст., здійснені під орудою Волинського Церковно-археологічного товариства, що діяло в Житомирі протягом 1894–1915 років. На початку 90-х років XIX ст. Товариство розробило спеціальну програму — анкету для ведення церковного літопису і здійснення священиками Волині опису парафій в географічному, топографічному, історичному, релігійно-обрядовому, фольклорно-етнографічному аспектах. До нашого часу дійшло 427 церковно-парафіяльних літописів. Частина з них охоплює і територію Малинщини.

Нами використані матеріали визначної пам'ятки польської краєзнавчої літератури «Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów Słowiańskich» (Т.1–15, Варшава, 1880–1904).

Не залишилася поза нашою увагою багатотомна фундаментальна праця сучасного польського дослідника, магістра архітектури Романа Афтаназі «Матеріали до історії резиденції», в якій простежується історія давніх маєтків, палаців, садів, костелів, парків, генеалогія шляхетських родин за часів шляхетської Польщі на терені України.

Серед сучасних видань ми використали матеріали науково-краєзнавчих конференцій, які проводяться під егідою Житомирського науково-краєзнавчого товариства дослідників Волині з 1993 року, особливо тих, які проходили в Малині і були в значній мірі присвячені дослідженням історії нашого краю — «Малинщина в просторі і часі» (1996 рік) та «Чехи на Волині: Історія і сучасність» (2001 рік).

Автори усвідомлюють, що в процесі опанування значної кількості фактичного матеріалу ніхто не застрахований від помилок. Тому широко сподіваємося на вашу доброзичливу допомогу у з'ясуванні «білих плям», чекаємо слушних порад, доповнень, конструктивних зауважень, які будуть з вдячністю враховані в майбутньому.

Давайте спільно творити правдиву історію Малинщини!

Микола Костриця,

кандидат географічних наук, завідувач кафедри природничо-математичних дисциплін Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, президент науково-краєзнавчого Товариства дослідників Волині.

Руслан Кондратюк,

провідний спеціаліст Державного архіву Житомирської області, вчений секретар науково-краєзнавчого Товариства дослідників Волині.

Василь Тимошенко,

кандидат історичних наук, голова Малинського регіонального краєзнавчого товариства.

АЛИНІВКА — колонія Малинської волості Радомисльського повіту. Не існує. Розташування не встановлено.

АНТОНІВ — хутір Малинської волості Радомисльського повіту. Не існує. Розташовувався поблизу села Пинязевичі. У 1887 році в А. налічувалося 21 жит.; 1926 — 17 жит., 3 двори.

БАБИНА ЛОЗА. Див. *Лісове, село.*

БАРАНІВКА [B4] — село, входить до складу Пиріжківської сільської ради. Розташоване на лівому березі р. Різні. Відомий історик В. Антонович розкопав біля Б. більше 40 давньоруських курганів. У 1595-1610 роках — маєток пана Барана. На початку XVII ст., як містечко, належало Єльцям. У 1648 році в Б. було 40 димів. Після закінчення Визвольної війни під проводом Б. Хмельницького майже всі жителі містечка були винищені поляками чи повтікали за Дніпро. В середині XIX ст. належало поміщикам Рудзевичу, Сагатовському, Лобачевському, Березовській, Цехановським. У 1880 році в селі проживало 646 жителів, в т.ч. 608 православних, 30 католиків, 8 євреїв. Мало що змінила в житті селян реформа 1861 року. Більшість їх і надалі залишалися малоземельними. Тому жителі Б. активно займалися кустарним промислом: виготовляли вози, сани, ніжки для стільців. Їх вироби знаходили збут на ярмарках в Білій Церкві, Фастові, Житомирі. У жовтні 1861 року в селі відкрито церковно-приходську школу, в якій навчалося 13 дітей. У 1887 році в Б. налічувалося 925 жит. Діяли церква, магазин, лавка. На початку XX ст. в селі діяли 3 водяних млини. До 1923 року Б. — в складі Малинської волості Радомисльського повіту. У довоєнний час в селі діяли сільгоспартілі: «Бабина Лоза» (1921), «Нове життя» (1928), колгоспи 17-го партз'їзду та ім. Сталіна. У роки Великої Вітчизняної війни біля 200 жителів села стали бійцями Червоної Армії, 113 з них не повернулися з поля бою. В липні 1941 року біля села йшли жорстокі бої, які вели з ворогом частини 5-ї армії. Визволене від німців 14 листопада 1943 року військами 112-ї стрілецької дивізії. В пам'ять про визволителів та жителів села, які полягли в боях з ворогом, в Б. у 1965 році встановлено скульптуру з меморіальним надписом на постаменті. Відступаючи з села, загарбники спалили 120 будівель. В 40-50-і роки — центр сільради. Нині в селі працюють ФАП, клуб, бібліотека, магазин. У 1959 році в Б. налічувалося 573 жит.; 1970 — 432 жит.; 1980 — 360 жит.; 1989 — 306 жит.; 2001 — 220 жит.

БАРВІНКИ [C2] — село, центр сільської ради. Сільраді підпорядковані села Новобратське та Загребля. Розташоване на лівому березі р. Ірша, за 25 км від районного центру та за 8 км від залізничної станції Чоповичі. Утворилось на початку XX ст. з кількох невеликих хуторів. В середині 20-х років у Б. виділялася земля частині селян з Чопович. У 1929 році в селі створено товариство спільного обробітку землі, у 1930

АЛИНІВКА — БАРВІНКИ

М.І. Лавринович.

році — колгосп ім. Петровського. У 1932 році в селі відкрито початкову школу, яка з 1935 року після добудови була перетворена на семирічку. У 1936 році утворено Барвінківську сільраду в складі Чоповицького району. У 1941 році налічувалось 816 жителів. Більше 300 жителів села брали участь у Великій Вітчизняній війні. У боях загинув 151 житель Б., 249 не повернулося з фашистської каторги в Німеччині. За героїзм, проявлений в боротьбі з ворогом, 60 жителів відзначено урядовими нагородами. Село визволено від загарбників 13 листопада 1943 року. В пам'ять про воїнів-визволителів та загиблих у роки війни односельців у 1967 році в центрі села було встановлено пам'ятник, реконструкцію якого здійснено у 2001 році. В повоєнні роки на території Барвінківської сільради діяло 3 колгоспи («8 Березня», «Ленінська перемога», ім. Петровського). У 1965 році Барвінківська сільрада перейшла до Малинського району. У 1972 році в селі було створено радгосп ім. Тараскіна в складі дев'яти бригад в селах Новобратське, Барвінки, Загребля, Шевченкове, Кутище, Крушники. Три останніх бригади у 1984 році виділилися в окремий радгосп — «Поліський». У 70-90-ті роки в Б. було створено міцну матеріально-технічну базу сільськогосподарського виробництва. Збудовано адмінбудинок, їдальню, тваринницькі ферми. Активно велось будівництво житла, культурно-освітніх споруд. Збудовано будинок культури на 350 місць (1961), магазин. Нині в селі діє відкрите акціонерне сільськогосподарське товариство «Барвінківське». В селі працює будинок культури, бібліотека, два магазини. У 1959 році в Б. налічувалося 983 жителі; 1970 — 831 жит.; 1980 — 800 жит.; 1989 — 834 жит.; 2001 — 735 жит. Уродженцями Б. є: доктор історичних наук, професор Житомирського державного університету М.І. Лавринович; доктор філософських наук, професор Національної академії оборони України В.Ф. Баранівський; проректор з міжнародних зв'язків Білоцерківської сільгоспакадемії М.М. Баранівський.

БЕРЕЗИНЕ [С3] (до 1946 року — **Берківка**) — село, підпорядковане Горинській сільській раді. До 1923 року в складі Малинської волості Радомисльського повіту. Розташоване на берегах р. Здрівля. Відоме з другої половини XIX ст. У 1900 році в Б. налічувалося 134 жит., 27 дворів; 1926 — 356 жит., 71 двір; 1941 — 367 жит., 92 двори. На початку 30-х років в Б. створено колгосп. У роки Великої Вітчизняної війни 58 жителів села стали на захист Вітчизни, 30 з них не повернулися додому. Село визволено від загарбників в листопаді 1943 року. В 40-70-і роки — центр сільради. Нині в селі діють клуб, ФАП, бібліотека. У 1989 році в Б. налічувалося 142 жит.; 2001 — 112 жит.

БЕРЕЗІВКА — село *Малинського району*. До 1923 року в складі Базарської волості Овруцького повіту. Було розташоване за 27 км на північний схід від районного центру та залізничної станції Малин. Засноване у XIX ст. як слобода. У 1899 році в Б. налічувалося 129 жит., 36 дворів; 1941 — 144 жит., 36 дворів. У роки Великої Вітчизняної війни загинуло 11 жителів села. Зняте з обліку у 1984 році.

БЕРЕСТИН — колонія *Малинської волості Радомисльського повіту*. Не існує. У 1900 році в Б. налічувалося 11 жит., 2 двори.

БЕРЕСТЯНЕ — хутір *Малинського району Коростенського округу*. Не існує. Розташовувався поблизу с. Елівка сучасного Малинського району. У 1926 році в Б. налічувалося 104 жит., 18 дворів.

БЕРКІВКА. Див. *Березине, село*.

БІЛИЙ БЕРЕГ [С5.6] — село, підпорядковане *Любовицькій сільській раді*. До 1923 року в складі Малинської волості Радомисльського повіту. Розташоване на правому березі р. Ірша. Засноване в XVI ст. У 1552 році було власністю С. Сурина. Його жителі виконували 3 служби, платили данину — 6 бочок меду. У 1631 році належало Києво-Печерському монастирю. В цей час в селі нараховувалося 4 дими, 1 бідна халупа. У 1880 році в Б.Б. проживало 43 жителі, землі було 603 дес., вся покрита лісами. У 1887 році в селі налічувалося 140 жит., 1900 — 235 жит., 81 двір. У 1931 році організовано колгосп «Червоний промінь». У 1926 році в селі налічувалося 475 жит. у 108 дворах, у 1941 — 390 жит. у 119 дворах. У роки Великої Вітчизняної війни загинуло 56 жителів села, Б.Б. визволений від загарбників 12 листопада 1943 року. В 40-50-і роки — центр сільради. У селі працюють магазин, ФАП, клуб та бібліотека. У 1989 році в Б.Б. налічувалося 113 жит., у 2001 — 62 жит.

БУВШИЙ ТАРТАК — хутір (нім.) *Малинського району Коростенського округу*. Не існує. Розташовувався поблизу с. Ворсівка. У 1926 році в Б.Т. налічувалося 14 жит., 3 двори.

БУДА — хутір *Малинського району Коростенського округу*. Не існує. Розташовувався поблизу с. Головки. У 1926 році в Б. налічувалося 107 жит., 19 дворів.

БУДА-КАМЕНЕЦЬКА. Див. *Владівка, село*.

БУДА-ОБОДЗІНСЬКА. Див. *Ободівка, село*.

БУДИЩЕ — хутір *Малинського району Коростенського округу*. Не існує. Розташовувався поблизу с. Баранівка. У 1926 році в Б. налічувалося 142 жит., 27 дворів.

БУДНИЦЬКЕ [В2] — село підпорядковане *Йосипівській сільській раді*. Засноване у XVIII ст. на місці майстерні з виробництва поташу. Визволене від загарбників у листопаді 1943 року. У 1959 році в селі налічувався 141 жит.; 1989 — 56 жит.; 2001 — 31 жит.

БЕРЕЗІВКА — БУДНИЦЬКЕ

БУДО-ВОРОБ'І [B5] (*стара назва Буда Ясенівська*) — село, центр сільської ради. До 1923 року в складі Ново-Вороб'ївської волості Овруцького повіту. Розташоване за 25 км від районного центру та за 20 км від залізничної станції Малин. Засноване на початку XIX ст. як поселення при поташевому заводі. Належало до Вороб'ївського маєтку. У 1898 році в Б.-В. збудовано православну дерев'яну церкву, а у 1913 році відкрите однокласне початкове училище. У 1899 році в Б.-В. налічувалося 713 жит., 132 двори; 1911 — 946 жит., 145 дворів. У роки колективізації в селі засновано машинно-тракторне товариство (1928), колгосп ім. Сталіна (1929). В Б.-В. у 1926 році налічувалося 1303 жит., 310 дворів, 1941 — 843 жит., 271 двір. 163 жителі села брали участь у Великій Вітчизняній війні, 126 з них загинуло. У 1974 році в центрі села споруджено обеліск слави. Село визволено від загарбників в листопаді 1943 року. Нині Б.-В. — центральна садиба ПОСП «Зоря». В селі діють школа-сад, магазин, бібліотека, ФАП. У 1989 році в Б.-В. налічувалося 384 жит.; 2001 — 311 жит. Уродженцями Б.-В. є: полковник, начальник штабу сухопутних військ України І.В. Альошенко; науковий співробітник інституту ядерної фізики В.А. Шитюк.

БУКАЧ — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався за 3 км на північ від с. Ворсівка. У 1926 році налічувалося 74 жит., 16 дворів.

БУКАЧКА — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався поблизу с. Ворсівка. У 1926 році налічувалося 6 жит., 1 двір.

БУКИ [D1] — село, підпорядковане Луківській сільській раді. До 1923 року в складі Фасівської волості Житомирського повіту. Розташоване на лівому березі р. Тростяниця. Люди на території Б. селилися з давніх часів. Біля Б. виявлено поселення часів середнього кам'яного віку, а також два слов'янські поселення VI-VII ст. і могильник періоду Київської Русі. В першій половині XVII ст. Б. належали до маєтків Києво-Печерського монастиря, потім перебували в заставі Затиркевичів. У роки Визвольної війни під проводом Б. Хмельницького тут розміщувалися загони козаків-повстанців. З 1728 року — маєток Київського каштеляна К. Стецького. Наприкінці XVIII ст. належало поміщику С. М'яновському. З початку XIX ст. — складова частина Добринського маєтку поміщиків Шаулінських. У 1825 році в районі Б. знайшли т.зв. «гірничу» залізну руду — глинистий і бурий залізний камінь, котрий залягав між

А.В. Добровольський.

залізну руду — глинистий і бурий залізний камінь, котрий залягав між

БУДО-ВОРОБ'І — БУКИ

р. Тростяниця та рівчаком Бобровим. Однак Буківська фабрика, куди для переробки привозилася руда, використовувала відсталу технологію. Внаслідок розподілу, що відбувся у 1852 році між спадкоємцями Казимира Шаулінського, Б. дістались у власність його сину Йосипу. У 1881 році успадковане дружиною та доньками останнього: Альбертіною та Марією Шаулінськими, Валентиною-Костанцією Паскудською, баронессою Ядвігою Дульською, Вандою Немирич. 1890-х селом володіли дворяни, брати Віктор, Еразм та Флор Меленевські, з 1899 року — почесний громадянин Трохим Шкідченко. У 1905-1906 роках частину поміщицької землі (245 дес.) було придбано І та ІІ Буківськими селянськими товариствами. В селі діяли винокурний завод, водяний млин (обидва до середини ХІХ ст.), фабрика, куди після переробки привозилася руда, лісопильний завод М. Вайсбурда та Ф. Поплавського (з 1901 року); земська прокатна станція сільгоспмашин, дві крамниці. Церква — Дмитрівська, дерев'яна, збудована у 1874 році. Церковно-парафіяльна школа відкрита у 1894 році. У 1795 році в Б. налічувалося 138 жит., 24 двори; 1850 — 300 жит.; 1899 — 688 жит., 128 дворів; 1911 — 795 жит., 140 дворів; 1926 — 1090 жит., 198 дворів.

У 1920 році в селі засновано осередок товариства «Просвіта», хоровий гурток. В колишньому панському будинку були розміщені клуб та школа. В роки Великої Вітчизняної війни 212 жителів Б. воювали з окупантами, 104 з них загинули. Відступаючи з села, німці спалили 73 будівлі. Село звільнено від загарбників у листопаді 1943 року. В пам'ять про односельців та воїнів-визволителів, які загинули, в селі споруджено обеліск. У 40-80 роках Б. були центром сільради. Доярка місцевого колгоспу Т.С. Гаєвська нагороджена орденом Леніна. В селі діють ФАП, клуб, відділення зв'язку. У 1989 році в Б. налічувалося 238 жит.; 2001 — 195 жит. Уродженцем Б. є відомий архітектор, дійсний член Академії архітектури СРСР (з 1970 року), академік Всесоюзної академії мистецтв, двічі лауреат державної премії А.В. Добровольський (1910-1988), один із авторів проекту забудови Хрещатика (1950-1955), проекту Будинку художника, Московського мосту та інших будов в столиці України.

БУЧКИ [D1] — село (польск.), підпорядковане *Луківській сільській раді*. Розташоване на правому березі р. Тростяниця (притока Ірші). Біля Б. виявлено поселення доби бронзи та середньовічне укріплене городище. Засноване як слобода у ХVІІІ ст. У 1796 році село належало генералу Торсукову. У 1799 році в Б. проживало 10 душ. Належало до парафії Покровської церкви. У 1844 році входило до складу Потіївського маєтку, власницею якого була княгиня М.П. Волковська. В середині ХІХ ст. тут знаходилася корчма. До 1923 року в складі Потіївської волості Радомисьького повіту. У 1900 році в Б. налічувалося 384 жит., 57 дворів; 1926 — 448 жит., 91 двір. У 20-ті роки ХХ ст. в селі діяли римо-католицька і православна церкви. Десятки жителів села були учасниками Великої Вітчизняної війни, 33 з них не

повернулася з фронту. Село звільнено від загарбників у листопаді 1943 року. В пам'ять про загиблих односельців та воїнів-визволителів у 1995 році встановлено пам'ятний знак. У 1989 році в Б. налічувалося 89 жит.; 2001 — 55 жит. Уродженцями Б. є: викладач Київського інституту легкої промисловості Ю.М. Гладченко; радник колишнього президента Росії Б. Єльцина, професор П.Ф. Лойко.

БУКІВСЬКА РУДНЯ — село, засноване у XVIII ст. У 1796 році належало генералу Торсукову. Не існує. У 1768 році в Б.Р. діяла рудня, а на початку XIX ст. поблизу села на р.Тростяниця — вже три рудні.

ВЕЛИКИЙ ЛІС — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався поблизу села Ворсівка. У 1926 році налічувалося 7 жит., 1 двір.

ВЕРХОВИЩЕ — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався поблизу села Ворсівка. У 1926 році налічувалося 3 жит., 1 двір.

ВИНИЦЬКЕ — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Тепер у складі села Ворсівка. У 1926 році налічувалося 11 жит., 2 двори.

ВИРКИ — хутір Малинського району Коростенського округу, підпорядковувався Голоківській сільській раді. Знято з обліку в 1939 році.

ВИСОКИЙ ГРУД — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався поблизу с.Головки. У 1926 році налічувалося 34 жит., 4 двори. Знято з обліку у 1939 році.

ВИШІВ [А4,5] — село, центр сільської ради. До 1923 року у складі Ново-Вороб'ївської волості Овруцького повіту. Розташоване за 40 км на північ від районного центру та за 28 км від залізничної станції Малин. Засноване у 2-й половині XIX ст. як слобода. На початку XX ст. у В. діяв млин. У 1902 році в селі відкрите однокласне сільське училище. У 1887 році у В. налічувалося 199 жит.; 1899 — 374 жит., 50 двір; 1911 — 340 жит., 52 двори; 1926 — 488 жит., 109 дворів; 1941 — 460 жит., 125 дворів. У 1926 році в селі діяло зразкове молочарне товариство. У роки Великої Вітчизняної війни майже 106 вишівців боронили рідну землю від загарбників, 57 з них не повернулися з фронту. У листопаді 1943 року В. був звільнений від окупантів. У 1958 році на честь воїнів-визволителів та односельців, що загинули, в центрі села встановлено скульптуру воїна. В селі працюють бібліотека, ФАП, загальноосвітня школа I-II ступенів, магазин. В селі діє ПП «Ерідан». У 1989 році в В. налічувалося 239 жит.; 2001 — 179 жит.

ВИШНЯНКА [А4] (до 1960 року — *Червоний Лан*) — село, підпорядковане Недашківській сільській раді. Виникло наприкінці 30-х років

БУЧКИ — ВИШНЯНКА

шляхом укрупнення хуторських господарств. В селі працюють клуб, бібліотека, магазин. У 1989 році у В. налічувалося 126 жит.; 2001 — 95 жит.

ВІЗНЯ [D4] (відома як **Візнянська Слобода, Стара Рудня**, потім до 1946 року **Візня-Рудня**) — село, підпорядковане Ворсівській сільській раді. В середньовіччі тут діяла одна з найстаріших на Малинщині рудень. До 1923 року перебувало в складі Малинської волості Радомисьського повіту. Під час Великої Вітчизняної війни десятки жителів села воювали з ворогом, 16 з них загинуло. В листопаді-грудні 1943 року під час визволення села тут проходили особливо жорстокі бої. На громадському кладовищі на місці братської могили споруджено пам'ятний знак. У 1887 році у В. налічувалося 228 жит.; 1941 — 274 жит., 71 двір; 1989 — 146 жит.; 2001 — 108 жит.

ВІЗНЯ — річка у Радомишльському та Малинському районах. Права притока р. Ірша (басейн р. Дніпро). Довжина 45 км. Площа басейну 384 кв. км. Бере початок біля с. Нова Мар'янівка Радомишльського району.

ВЛАДИМИРІВКА — колонія (польськ.) Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувалась поблизу с. Головки. У 1926 році налічувала 84 жит., 17 дворів.

ВЛАДІВКА [B2] (стара назва **Буда-Кам'янецька**) — село, центр сільської ради. Розташоване за 35 км на північний захід від районного центру та за 10 км від залізничної станції Чоповичі. Поблизу В. знайдено кам'яні знаряддя праці доби бронзи та дві групи курганів. Заснована у 1-й половині XVII ст. на місці виробництва поташу. У XIX ст. належало поміщикам Ленчицьким. В селі діяли винокурний завод, паровий, водяний та вітровий млини. До 1923 року перебувало у складі Малинської волості Радомисьського повіту. У 1850 році у В. налічувалося 255 жит., 30 дворів; 1900 — 606 жит., 115 дворів; 1926 — 883 жит., 191 двір; 1941 — 602 жит., 169 дворів. На початку 30-х років в селі було створено два колгоспи. У роки Великої Вітчизняної війни 205 жителів В. стали воїнами Червоної армії, 118 з них не повернулися з поля бою. Визволено від загарбників у листопаді 1943 року. В пам'ять про загиблих односельців та воїнів-визволителів у 1966 році встановлено пам'ятник (реконструйований у 2003 році). Нині в селі працюють загальноосвітня школа I-II ступенів, ФАП, бібліотека, відділення зв'язку, магазин. В. — центральна садиба СФГ «Владівське». У 1989 році у В. налічувалося 347 жит.; 2001 — 279 жит. Уродженцями В. є: хірург однієї з київських лікарень М.І. Юрченко; професор Київської державної сільгоспакадемії В.С. Хоменко; конструктор Київського метрополітену В.І. Ярмоленко.

ВОРОБІВСЬКА ВОЛОСТЬ — господарсько-територіальна одиниця в Овруцькому повіті. Площа 7137 дес., 713 ревізьких душ
ВИШНЯНКА — ВОРОБІВСЬКА ВОЛОСТЬ

чоловічої статі (1851). До складу волості входили села: Нові Вороб'ї, Старі Вороб'ї, Рутвянка, Будо-Вороб'ї, Рудня Вороб'ївська. В маєтку діяли пивоварний та винокурний заводи (Нові Вороб'ї), поташний завод (Будо-Вороб'ї), вітряний млин, дві печі для викурювання дьогтю. Належала таємному раднику Петру Кікіну та його доньці — княгині М. Волконській. У 1851 році придбане поручиком М. Лукінім.

ВОРОБ'ЇВЩИНА [A5] — село, підпорядковане Морозівській сільській раді. Засноване у 2-й половині XIX ст. як хутір. У 1926 році у В. налічувалося 78 жит., 17 дворів; 1941 — 172 жит., 41 двір. У роки Великої Вітчизняної війни десятки жителів села боролися з ворогом на фронтах та в партизанських загонах, 10 з них загинуло. У 1989 році у В. налічувалося 64 жит.; 2001 — 37 жит.

ВОРСІВКА [D4] — село, центр сільської ради. Сільраді підпорядковані села Візня, Зибин, Королівка, Рудня Городичанська. Розташоване на лівому березі р. Візня, за 9 км на південь від районного центру та за 14,5 км від залізничної станції Малин. Поблизу села археологами виявлено давньоруські кургани. У 1545 році Ворсівка — одне із сіл, приписаних до житомирського замку. У роки Визвольної війни українського народу В. з 1649 року стає прикордонним (з Польщею) сотенним містом Київського полку. Ворсівську сотню очолював сотник І. Гузь. Майже все доросле населення В.

*Пам'ятний знак
Ворсівській сотні.*

героїчно боронило свою землю від польських загарбників. При в'їзді у В. з боку Радомишля у 1999 році встановлено пам'ятний знак на честь 360-річчя реєстру війська запорізького та 105 козакам ворсівської сотні. По завершенню війни більшість жителів В. перейшли на Лівобережжя. У 1686 році тут залишилося лише 10 димів, у 1693 році містечко нараховувало 25 димів. Незабаром В. втратила статус сотенного міста. Ворсівські землі часто переходили від одного землевласника до іншого. З 1644 року В. у власності Кременецького земського судді Івана Ярмолинського. У 1770-х належало чеснику воеводства Волинського Йосипу Прушинському, а пізніше його вдові Маріанні Прушинській. З початку XIX ст. селом володіли одночасно смоленський чесник Михайло Головінський та поміщиця Ганна Галецька, у власності яких перебувало відповідно 104 та 134 ревізьких душ кріпосних (1811). Від них В. перейшла до поміщика Станіслава Билини та його сина Зеліслава. Частина В. належала Вікентію Модзольєвському (400 дес.). Діяли:

ВОРОБ'ЇВСКА ВОЛОСТЬ — ВОРСІВКА

винокурний завод; два водяних млини; кузня; церковно-приходська школа. З XIV ст. діяла православна церква, яка не збереглася. Відновлена у 1728 році і названа в ім'я святителя Миколая. У 1850 році капітально відремонтована за кошти поміщика С. Билини та громади села. У 1850 році у В. налічувалося 643 жит., 108 дворів; 1863 — 660 жит.; 1887 — 880 жит.; 1900 — 1003 жит., 166 дворів. Наприкінці XIX ст. у В. діяли церква, магазин, школа. У 1921 році створено Ворсівську сільраду. До 1923 року В. перебувала у складі Малинської волості Радомиського повіту. В середині 20-х років в селі діяло товариство взаємодопомоги, побудовано сільбуд з театральним залом на 200 осіб, бібліотекою та хатою-читальнею. Діти навчалися в 4-річній школі. У 1929 році у В. створено сільськогосподарську комуну ім. 45-ої дивізії, а у квітні 1930 року — колгосп «Зірка», першим головою якого був С.М. Дмитренко. У роки Великої Вітчизняної війни 239 жителів В. стали воїнами Червоної Армії, партизанами (4 жителі воювали у з'єднанні М.І. Наумова), 116 з них не повернулися з поля бою. Орденами і медалями нагороджено 147 жителів села. У 1943 році під час визволення В. від загарбників загинуло 603 воїни. На честь загиблих односельців та визволителів села у 1949 році на місці братської могили у центрі села встановлено обеліск Слави, реконструйований у 2000 році. На околиці В. біля дороги до Малина у 1975 році в честь 112-ї та 322-ї стрілецьких дивізій та 4-го Кантемирівського танкового корпусу, які визволяли село, насипано курган, на якому встановлено гранітний пам'ятник. У повоєнні роки у В. розміщувалася центральна садиба колгоспу імені Куйбишева, який у 80-і роки був підсобним господарством Малинської паперової фабрики, нині ПОСП «Ворсівське». За сумлінну працю й високі показники в сільськогосподарському виробництві урядовими нагородами відзначено біля 70 ворсівчан, в тому числі ланкова А.С. Слесар та доярка З.С. Жуківська — орденами Леніна. У В. функціонують клуб, бібліотека, ФАП, аптека, два магазини, кафе, загальноосвітня школа I-II ступенів, в якій діє музейна кімната історії села. У В. у 1926 році налічувалося 875 жит., 190 дворів; 1941 — 834 жит., 236 дворів; 1989 — 462 жит.; 2001 — 370 жит. Уродженцями В. є: начальник державного департаменту «Укртара» М.Г. Коченко; командир полку 6-го навчального центру ракетних військ і артилерії підполковник Ю.М. Ярусевич.

Михайлівська церква.

Родина села В'юнище.

від окупантів у листопаді 1943 року. У 1989 році у В. налічувалося 37 жит.; 2001 — 19 жит.

В'ЯЗЕНСЬКЕ — хутір *Малинського району Коростенського округу*. Не існує. Розташовувався поблизу с. Українка. У 1926 році у В. налічувалося 4 жит., 1 двір.

ГАМАРНЯ [СЗ] — село, *підпорядковане Слобідській сільській раді*. У XVIII ст. тут був один з центрів металоплавильного промислу (гамарня), звідки походить і назва села. До 1923 року перебувало у складі Малинської волості Радомишльського повіту. Наприкінці XIX ст.

входило до складу Малинського маєтку і належало родині Миклухо-Маклаїв. В Г. у 1900 році налічувалося 32 жит., 6 дворів; 1926 — 23 жит., 6 дворів; 1941 — 136 жит., 36 дворів. У жовтні 1931 року у зв'язку із будівництвом укріпленої прикордонної зони «Лінія Сталіна» в Г. переведено Білокоровицький лісний технікум. Тут було створено учбово-виробничий лісокомбінат, в складі якого знаходився лісний технікум, лісництво та пилорама. У 1934 році в склад Малинського лісного технікуму влилися Краснохутірська та Остерська лісні школи Чернігівської області. Малинський лісний технікум в складі учбово-виробничого лісокомбінату проіснував до 1937 року, коли почав називатися Малинським лісотехнічним технікумом. У роки німецької окупації навчальні приміщення та устаткування лісотехнікуму були в основному знищені. Та вже 1 жовтня 1944 року технікум відновив

НВК «Малинський держлісгосп-технікум».

якого знаходився лісний технікум, лісництво та пилорама. У 1934 році в склад Малинського лісного технікуму влилися Краснохутірська та Остерська лісні школи Чернігівської області. Малинський лісний технікум в складі учбово-виробничого лісокомбінату проіснував до 1937 року, коли почав називатися Малинським лісотехнічним технікумом. У роки німецької окупації навчальні приміщення та устаткування лісотехнікуму були в основному знищені. Та вже 1 жовтня 1944 року технікум відновив

В'ЮНИЩЕ — ГАМАРНЯ

свою роботу. Нині в ньому навчається на денному відділенні 800 студентів та 400 здобувають освіту заочно. Тут готують таких спеціалістів, як технік-механік, технік лісового господарства, технік-технолог, технолог деревообробки та бухгалтер. Г. має комплекс всіх необхідних житлово-побутових споруд: пральня, пошта, перукарня, АТС, взуттєва майстерня, два магазини, ФАП, клуб, бібліотека, музей, бар-кафе. У 1989 році в Г. налічувалося 800 жит.; 2001 — 915 жит.

ГЛИНИЩЕ — *хутір Малинського району Коростенського округу.* Не існує. Розташовувався поблизу села Баранівка. У 1926 році в Г. налічувалося 73 жит., 17 дворів.

ГОЙЧ. Див. *Зелений Гай, село.*

ГОЛОВКИ [В,СЗ] (*стара назва Голанка*) — *село, центр сільської ради.* До 1923 року у складі Малинської волості Радомисльського повіту. Розташоване за 12 км на південний захід від районного центру та за 1,5 км від однойменної залізничної станції. Поблизу села археологами виявлено три групи давньоруських курганів. Відоме з 1607 року. Його засновником і власником були знатні феодали Єльці. У 1648 році в Г. нараховувалося 14 димів. Однак після закінчення Визвольної війни під проводом Б. Хмельницького майже всі жителі Г. були винищені поляками чи повтікали за Дніпро. У 1692 році в селі нараховувалося 6 димів. У XIX ст. належало княгині Цецилії Радзивіл, від якої перейшло до родини Миклухо-Маклаїв. На початку XX ст. в селі діяли два вітряних млини, школа грамоти, хлібний магазин. З 2654 дес. землі 1351 дес. належала селянам, 1303 дес. — поміщику. У 1887 році в Г. налічувалося 660 жит.; 1900 — 899 жит., 140 дворів; 1926 — 742 жит.; 1941 — 724 жит. На початку 30-х років в селі було утворено колгосп «Перемога», який очолив робітник Малинської паперової фабрики М.П. Дубровець. У 1933 році він приймав участь у роботі I Всесоюзного з'їзду колгоспників-ударників. Незабаром за вагомі успіхи у вирощуванні сільськогосподарської продукції Дубровець був нагороджений орденом «Знак Пошани». У роки Великої Вітчизняної війни 200 жителів села боролися з німецькими загарбниками на фронтах та в партизанських загонах, з них 52 загинуло, 165 отримали бойові нагороди. У листопаді 1943 року село було визволено від окупантів. У 1958 році в пам'ять про односельців, які загинули на фронтах та воїнів-визволителів було збудовано пам'ятник на братській могилі (реконструйований у 2000 році). За успіхи в розвитку сільськогосподарського виробництва орденом

М.П. Дубровець.

Леніна нагороджена ланкова колгоспу А.П. Пономаренко. Нині в селі працює загальноосвітня школа I-II ступенів, будинок культури, бібліотека, лікарняна амбулаторія, відділення зв'язку, магазин. У 1989 році в Г. налічувалося 520 жит.; 2001 — 399 жит. Уродженцями Г. є: архітектор М.М. Костюченко; письменник П.О. Костюченко (1925-1992); начальник управління міністерства фінансів М.І. Драчук.

ГОЛОВКИ [С3] — *залізнична станція на лінії Київ—Ковель*. У 1926 році в Г. налічувалося 45 жит., 11 дворів.

ГОРБАТЕ ПОЛЕ — *хутір Малинського району Коростенського округу*. Не існує. Розташовувався поблизу села Головки. У 1926 році в Г.П. налічувалося 46 жит., 8 дворів.

ГОРИНЬ [D3] — *село, центр сільської ради*. Розташоване за 8 км на південний захід від районного центру та за 12 км від залізничної станції Малин. Після закінчення Визвольної війни під проводом Б. Хмельницького значна частина жителів села, побоюючись переслідування з боку поляків, була змушена втікати на Лівобережжя. У червні 1650 року в Г. залишилося лише 6 димів. До 1923 року перебувало в складі Малинської волості Радомисльського повіту. У 1900 році в Г. налічувалося 35 жит., 3 двори; 1926 — 172 жит., 33 двори; 1941 — 275 жит., 63 двори. В роки Великої Вітчизняної війни десятки жителів села боролися зі зброєю в руках проти німецьких окупантів, 18 з них не повернулося з фронту. У листопаді 1943 року радянські війська визволили Г. від загартників. У 1990 році в пам'ять про загиблих визволителів села та односельців збудовано меморіал. Успіхи місцевого колгоспу у 80-90-ті роки пов'язані з ім'ям його керівника Ю.Д. Вольваха. Нині село є центральною садибою КСГП «Горинське». В ньому діють загальноосвітня школа I-II ступенів, клуб, бібліотека, ФАП, магазин, поштове відділення, православна церква (збудована у 1990 році). В Г. у 1989 році налічувалося 180 жит.; 2001 — 170 жит. В селі проживає відома народна цілителька Горпина Федорівна Харченко. Уродженцями Г. є: скульптор, автор пам'ятника М.М. Миклухо-Маклаю у м. Малині П.І. Степаков; ведуча телеканалу «Київ», журналіст А. Астахова.

ГОРОДЕЦЬ — *хутір Малинського району Коростенського округу*. Не існує. Розташовувався поблизу села Малинівка. У 1926 році в Г. налічувалося 57 жит., 11 дворів.

ГОРОДИЩЕ — *село, входило до складу Українківської сільської ради*. З 1976 року знаходиться у складі м. Малин. На території Г. знайдено римські монети II ст. н.е., виявлено древлянське городище та курганний могильник X-XIII ст. Відоме з XVII століття. У 1648 році належало великим землевласникам Єльцям, мало 180 димів. Однак після закінчення Визвольної війни під проводом Б. Хмельницького майже всі жителі містечка були винищені поляками чи повтікали за

Навчальний корпус ПТУ-36.

жит., 225 дворів; 1941 — 1480 жит., 434 двори. Сотні жителів села були учасниками Великої Вітчизняної війни, 87 з них не повернулися додому. 14 листопада 1943 року село було визволено від німецьких загарбників. У 40-50-і роки — центр сільради. У 1951 році в селі відкрито професійно-технічне училище №36. Уродженцем Г. є заслужений вчитель УРСР А.А. Мартинчук.

ГРАБНЯК — *хутір Малинського району Коростенського округу.* Не існує. Розташовувався поблизу села Баранівка. У 1926 році в Г. налічувалося 41 жит., 8 дворів.

ГРАНІТНЕ [С5] — *селище, центр селищної ради.* Розташоване на р. Візні, за 3 км на південний схід від районного центру та за 2 км від залізничної станції Пинязевичі. Виникло в 30-і роки XX століття, як поселення робітників, які розробляли камінь в Пинязевичському гранітному кар'єрі. У роки Великої Вітчизняної війни на території Г. велися кровопролитні бої. У 1961 році жителі села встановили пам'ятний знак на місці загибелі старшого лейтенанта М.Т. Лядського, який з групою радянських воїнів у липні 1941 року мужньо обороняв міст через р. Іршу. У 50-60-ті роки в зв'язку з потребами будівельної індустрії масштаби каменевидобувних робіт значно зросли. Це призвело до збільшення чисельності населення селища, розвитку його соціальної інфраструктури. З 1960 року в результаті злиття селищ Гранкар'єр та Щєбзавод цей населений пункт почав носити назву Гранітне, яке підпорядковувалося Українківській сільраді. В березні 1987 року була створена Гранітнянська селищна рада. Нині на території Г. працюють два

Гранітнянське лісництво.

ГОРОДИЩЕ — ГРАНІТНЕ

щебеневі заводи. В селищі діє загальноосвітня школа I-III ступенів, будинок культури, бібліотека, лікарняна амбулаторія, дитсадок, лазня, кілька магазинів, комунгосп, лісництво. Г. майже повністю газифіковане і заасфальтоване. У 1989 році в Г. налічувалося 1720 жит.; 2001 — 1631 жит. Уродженцями Г. є: декан Київського університету економіки і технологій транспорту А.Д. Возненко; генеральний директор «Юнігран» м. Києва С.В. Диняк; викладач Київського педагогічного університету ім. Драгоманова, доктор історичних наук М.А. Журба; генеральний директор спеціалізованого техцентру «Крансервіс» м. Києва О.Т. Назаренко; генеральний директор ТОВ «Ліскомплект» м. Хуст Закарпатської області О.О. Скварчинський.

ГРАНКАР'ЄР — *селище, з 1960 року у складі селища Гранітне.*

ГРИЦЬКОВЕ — *хутір Малинського району Коростенського округу.* Не існує. Розташовувався поблизу села Ворсівка. У 1926 році в Г. налічувалося 7 жит., 1 двір.

ГРОМАДСЬКЕ БОЛОТО — *хутір Малинського району Коростенського округу.* Не існує. Розташовувався поблизу села Ворсівка. У 1926 році в Г.Б. налічувалося 5 жит., 1 двір.

ГРУЗЬКИЙ ЛІСОК — *хутір Малинського району Коростенського округу.* Тепер у складі села Головки. У 1926 році в Г.Л. налічувалося 79 жит., 15 дворів.

ГРУЗЬКИЙ ЧАГАР — *хутір Малинського району Коростенського округу.* Не існує. Розташовувався поблизу села Українка. У 1926 році в Г.Ч. налічувалося 18 жит., 3 двори.

ГУСКА [В4] (*стара назва Гусківка*) — *село підпорядковане Дібрівській сільській раді.* Засноване на початку XIX ст. як слобода. Належало поміщиці Маріанні Вільчинській. До 1923 року у складі Ново-Вороб'ївської волості Овруцького повіту. У 1899 році в Г. налічувалося 320 жит., 47 дворів; 1911 — 390 жит., 52 двори; 1926 — 439 жит., 86 дворів; 1941 — 311 жит., 83 двори. В роки Великої Вітчизняної війни десятки жителів села боролися зі зброєю в руках проти німецьких окупантів, більшість з них не повернулися з фронту. У листопаді 1943 року радянські війська визволили Г. від загарбників. У 1989 році в Г. налічувалося 115 жит.; 2001 — 70 жит.

ГУТА-ГЕНРИХІВКА. Див. *Гутянське, село.*

ГУТА-ЛОГАНІВСЬКА [С2,3] — *село, підпорядковане Горинській сільській раді.* До 1923 року в складі Малинської волості Радомисльського повіту. Розташоване на правому березі р. Ірша. Відоме з XVII ст. У 1693 році було власністю пана Журби. Пізніше належало поміщику Вікентію Логановському. У 1838 році розділене між Францишкою Грохольською, Камілією Круковською та Костанцією

ГРАНІТНЕ — ГУТА-ЛОГАНІВСЬКА

Жданович. На початку ХХ ст. в селі діяли школа грамоти, 2 водяні млини, смолокурний завод. У 1850 році в Г.Л. налічувалося 90 жит.; 1900 — 415 жит., 52 двори.; 1926 — 208 жит., 47 дворів; 1941 — 524 жит., 137 дворів. У 30-і роки в селі було створено колгосп. Десятки жителів села були учасниками Великої Вітчизняної війни, більшість з них не повернулися додому. У листопаді 1943 року село визволено від окупантів. В селі діють ФАП, магазин. У 1989 році в Г.Л. налічувалося 250 жит.; 2001 — 192 жит.

ГУТА-ЮСТИНІВСЬКА. Див. *Устинівка, село.*

ГУТЯНСЬКЕ [В2] (до 1946 — *Гута-Генріхівка*) — село, підпорядковане Йосипівській сільській раді. Засноване у 1842 році поміщиком Генріхом Богдановичем як слобода при новозаснованому склоробному заводі. Першими мешканцями Г. були селяни, переселені поміщиком із сусіднього села Липляни. У 1873 році, за розподільним актом, Г. перейшло до поміщика Казимира Богдановича. У 1910 році частина поміщицьких земель (210 дес.) придбана місцевим селянським товариством. До 1923 року в складі Татарновицької волості Овруцького повіту. У 1899 році в Г. налічувалося 350 жит., 53 двори; 1926 — 364 жит., 80 дворів; 1941 — 315 жит., 82 двори. Десятки жителів села були учасниками Великої Вітчизняної війни, більшість з них не повернулися додому. Село визволено від окупантів в листопаді 1943 року. До 60-х років існувало як хутір. Нині в Г. діють магазин, клуб, бібліотека. У 1989 році в Г. налічувалося 196 жит.; 2001 — 143 жит.

ДІБРОВА [В4] — село, центр сільської ради. До 1923 року в складі Ново-Вороб'ївської волості Овруцького повіту. Розташоване за 17 км від районного центру та за 18 км від залізничної станції Малин. Відоме з ХVІІ ст. У 1683 році 4 дими в селі належали Чопівському і 6 димів — Дашковському. Пізніше належало поміщикам Л. Краєвському, С. Вільчинській (уродженій Краєвській), з 1879 року її донькам А.-В. Загурській, Л. Бачинській, Р. Краєвській. Від них перейшло до М. Шинкаревської. Церква Олександра Невського, дерев'яна, збудована у 1883 році. Однокласна церковно-парафіяльна школа відкрита у 1891 році. У 1899 році в Д. налічувалося 1184 жит., 211 дворів; 1911 — 1234 жит., 206 дворів; 1926 — 1649 жит., 799 дворів; 1941 — 759 жит., 186 дворів. 115 жителів села були учасниками Великої Вітчизняної війни, 69 з них не повернулися

Пам'ятник загиблим в роки війни.

ГУТА-ЛОГАНІВСЬКА — ДІБРОВА

додому, 79 отримали бойові нагороди. Село визволено від окупантів в листопаді 1943 року. В пам'ять про загиблих односельців та воїнів-визволителів у 1997 році в центрі села встановлено пам'ятник. Нині в Д. діють СВК «Зоря Полісся» та СФГ «Дібрівське». В селі працюють загальноосвітня школа I-II ступенів, бібліотека, ФАП, магазин, поштове відділення, відкрита православна церква. У 1989 році в Д. налічувалося 514 жит.; 2001 — 451 жит. Уродженцем села є відомий поет і журналіст М. Федоренко.

ДРУЖНЕ [B4] (*стара назва Поліське*) — село, підпорядковане Нововороб'ївській сільській раді. Відоме з 30-х років XX ст. як хутір. В селі працює магазин. У 1989 році в Д. налічувалося 54 жит.; 2001 — 30 жит.

ДУБРІВКА. Див. *Нова Рутвянка, село.*

ДУБРОВА — хутір Малинського району Коростенської округи. Не існує. Підпорядковувався Ворсівській сільській раді. У 1926 році в Д. налічувалося 33 жит., 4 двори.

ДУБРОВА ПРИ ВІЗНИЦІ — хутір Малинського району Коростенської округи. Не існує. Розташовувався поблизу села Ворсівка. У 1926 році в Д.В. налічувалося 5 жит., 1 двір.

ЄЛІВКА [D3] (*Елівка*) — село, підпорядковане Горинській сільській раді. Розташоване на правому березі р. Здрівля. Відоме з початку XX ст. як колонія. До 1923 року перебувало у складі Малинської волості Радомисльського повіту. У 1887 році в Є. налічувалося 209 жит.; 1926 — 219 жит., 46 дворів. В роки Великої Вітчизняної війни десятки жителів села боролися з ворогом на фронтах, 11 з них загинуло. Визволено від окупантів в листопаді 1943 року. В 40-50-і роки — центр сільради. Нині в Є. діють магазин, клуб, пилорами. У 1989 році в Є. налічувалося 72 жит.; 2001 — 63 жит.

ЖАБОЧ [D3] — село, підпорядковане Іванівській сільській раді. У 1900 році в Ж. налічувалося 145 жит., 22 двори; 1926 — 142 жит., 27 дворів; 1941 — 136 жит., 39 дворів. Десятки жителів села були учасниками Великої Вітчизняної війни, 9 з них не повернулися додому. Визволено від німецьких окупантів в листопаді 1943 року. У 1989 році в Ж. налічувалося 72 жит.; 2001 — 45 жит.

ЖОВТНЕВЕ [B3] (*стара назва Жовтень*) — село, підпорядковане Головкивській сільській раді. Засноване у 30-х роках і існувало до 50-х років як хутір. Нині в селі діють магазин, церква (збудована у 1947 році). У 1989 році в Ж. налічувалося 175 жит., 2001 — 105 жит.

ЗАБРАНЕ [C,D1] — село, підпорядковане Луківській сільській раді. Засноване у 1934 році в результаті об'єднання хуторів. У 1941 році в З. налічувалося 334 жит., 76 дворів. У роки Великої Вітчизняної війни десятки жителів села боролися з ворогом на фронтах,

ДІБРОВА — ЗАБРАНЕ

більшість з них загинули. Визволено від окупантів у листопаді 1943 року. В пам'ять про загиблих односельців та воїнів-визволителів у 1995 році споруджено пам'ятний знак. В селі працюють клуб, ФАП. Діють СФГ «Простір» та СФГ «Марко на полі». У 1989 році в З. налічувалося 187 жит.; 2001 — 161 жит. Уродженцем З. є народний депутат України, голова Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Верховної Ради України В.М. Стретович.

ЗАГРЕБЛЯ [C2] — село, підпорядковане Барвінківській сільській раді. Відоме з початку ХХ ст. і існувало як хутір до 60-х років. У 1941 році в З. налічувалося 610 жит., 150 дворів. Сотні жителів села були учасниками Великої Вітчизняної війни, більшість з них загинуло. З. визволено від окупантів у листопаді 1943 року. В селі працює магазин. У 1989 році в З. налічувалося 153 жит.; 2001 — 117 жит.

ЗАЛІСКИ [B3] (до 1946 року — *Заліське*) — село, підпорядковане Скуратівській сільській раді. Засноване наприкінці ХІХ ст. як хутір. У 1926 році в З. налічувалося 446 жит.; 1941 — 305 жит. Десятки жителів села були учасниками Великої Вітчизняної війни, більшість з них не повернулися додому. З. визволене від окупантів у листопаді 1943 року. У 1984 році в центрі З. встановлено пам'ятний знак в честь загиблих односельців та визволителів села. В селі працює магазин. У 1989 році в З. налічувалося 117 жит.; 2001 — 76 жит.

ЗАРІЧКА — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався поблизу села Баранівка. У 1926 році в З. налічувалося 63 жит., 12 дворів.

ЗАРІЧЧА — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався поблизу села Ворсівка. У 1926 році в З. налічувалося 32 жит., 6 дворів.

ЗА СЕЛОМ — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався поблизу села Баранівка. У 1926 році в З.С. налічувалося 47 жит., 8 дворів.

ЗВІЗДАЛЬ — річка у Малинському і Народицькому районах. Права притока р. Уж. Довжина 32 км, площа басейну 440 кв. км. Бере початок поблизу села Недашки.

ЗДРІВЛЯ — права притока р. Уж. Починається поблизу села Устинівка, впадає в р. Іршу навпроти міста Малина. Довжина 21 км.

ЗДРІВЛЯ (попередня назва *Слобода Здрівля*) — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався поблизу села Ворсівка. У 1887 році в З. налічувалося 46 жит.; 1926 — 8 жит., 1 двір.

ЗДРІВЛЯ — хутір (польськ.) Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався поблизу села Єлівка. У 1926 році в З. налічувалося 78 жит., 12 дворів.

ЗАБРАНЕ — ЗДРІВЛЯ

ЗЕЛЕНИЙ ГАЙ [A4] (стара назва *Гойч*) — село, підпорядковане Недашківській сільській раді. Засноване у ХІХ ст. як хутір. До 1923 року у складі Ново-Воробіївської волості Овруцького повіту. У 1899 році в З.Г. налічувалося 81 жит., 16 дворів; 1911 — 105 жит., 14 дворів; 1926 — 74 жит., 18 дворів; 1941 — 73 жит., 46 дворів; 1989 — 28 жит.; 2001 — 19 жит.

ЗИБИН [D4] — село, підпорядковане Ворсівській сільській раді. Засноване на початку ХХ століття і існувало як хутір до 60-х років. У 1926 році в З. налічувалося 133 жит., 26 дворів; 1941 — 256 жит., 63 двори. У листопаді 1943 року під час визволення села від окупантів тут проходили запеклі бої. В пам'ять про загиблих радянських воїнів на братській могилі встановлено обеліск. У 1989 році в З. налічувалося 76 жит.; 2001 — 54 жит.

ЗИБИНКА — хутір Малинського району Коростенського округу. Не існує. Розташовувався поблизу села Ворсівка. У 1926 році в З. налічувалося 16 жит., 9 дворів.

ІВАНІВКА. Див. *Привітне, село.*

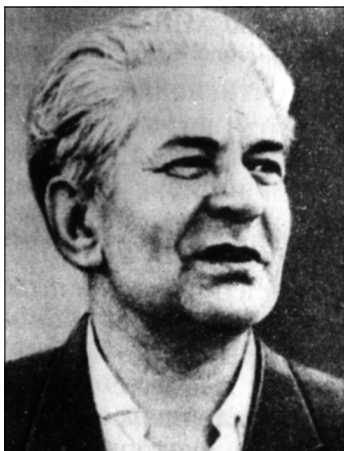
ІВАНІВКА [D3] (до 1946 року — *Янівка*) — село, центр сільської ради, розташоване в долині р. Візні за 18 км від райцентру, і 22 км від залізничної станції Малин. Сільраді підпорядковані села Жобоч, Рубанка, Нянівка. На місці І. люди жили ще в період кам'яного віку, про що свідчать чисельні знахідки кам'яних знарядь праці. Село відоме з ХVІІ ст. На цьому селищі пан Ян Міхаловський заснував слободу. Потім належало Новогородському чеснику Яну Бореяку, з 1801 року — поміщику Михаловському, а з 1828 року його дружині Ю. Крушинській. Наприкінці ХІХ ст. перейшло до землевласника Ф. Колтоновського. На початку ХХ ст. в І. проживало 778 жителів у 152 дворах. В селі діяли православна церква, однокласна церковно-парафіяльна школа, 4 кузні, хлібний магазин, корчма, пожежний обоз. Церква Різдва Богородиці, дерев'яна, час будівництва не відомий. У 1905 році лісопромисловець Ш. Зіндер побудував біля І. лісопильний завод, а згодом млин-пиль. На нього майже за безцінь трудилися десятки жителів села. У 1920 році в І. створено комітет незаможних селян на чолі з Д. Лазукою, через два роки — сільське споживче товариство. У 1921 році утворена Іванівська сільська рада в складі Потіївського району.

С.М. Міщенко.

ЗЕЛЕНИЙ ГАЙ — ІВАНІВКА

У 1929 році бідняки села об'єдналися в батрацьку комуну ім. Леніна, яка у 1932 році була реорганізована в колгосп ім. Першого травня. Через два роки в селі виникло ще одне колективне сільгосппідприємство — ім. Косіора. У роки Великої Вітчизняної війни 161 житель села воював на фронтах, з них 84 загинуло, 25 нагороджено орденами і медалями. 12 листопада 1943 року І. була визволена від загарбників. В пам'ять про загиблих односельчан та воїнів-визволителів села у 1992 році встановлено обеліск Слави. У повоєнні роки збудовано добротні тваринницькі приміщення, корівник на 150 голів, свинарники. З 1962 року Іванівська сільрада перейшла до Малинського району. В селі розміщено адмінприміщення, сільський будинок культури, бібліотека, загальноосвітня школа I-II ступенів, ФАП, два магазини. І. — центральна садиба СФГ «Лідія». У 1958 році в І.

І.М. Майєргойз.

налічувалося 715 жит.; 1970 — 857 жит.; 1980 — 444 жит.; 1989 — 377 жит.; 2001 — 330 жит. Багато уродженців села стали відомими людьми. У 1972 році в І. встановлено меморіальну дошку на будинку, де народився Сила Мусійович Міщенко — активний учасник громадянської війни, генерал-майор, начальник курсів Військової академії в Москві. Репресований у 1938 році. В І. народився І.М. Майєргойз (1908-1975) — доктор географічних наук, професор Московського університету, голова комісії з географії промисловості у Московському філіалі Географічного товариства СРСР.

ІГНАТІВКА — *слобода Нововороб'ївської волості Овруцького повіту*. Не існує. У 1899 році в І. налічувалося 75 жит., 15 дворів; 1911 — 219 жит., 31 двір.

ІРША — *річка у Червоноармійському, Володарсько-Волинському, Коростенському і Малинському районах, частково — Київській області, ліва притока р. Тетерів*. Довжина 136 км, площа басейну 3070 кв. км. Бере початок на південь від села Івановичі. Споруджено водосховища: Іршанське, Дворищанське, Малинське.

ЙОСИПІВКА [В2] (*до 1946 року — Юзефівка*) — *село, центр сільської ради*. Розташоване за 25 км на північний захід від районного центру та за 1,5 км від залізничного роз'їзду Йосипівка. Сільраді підпорядковані села Будницьке, Гутянське та Липляни. Й. заснована у XVI ст. У листопаді 1861 року жителі села повстали проти грабіжницької царської земельної реформи. Народний виступ був жорстоко придушений військами. Багато жителів села, особливо з числа

ІВАНІВКА — ЙОСИПІВКА

малоземельних селян, працювали на будівництві залізниці Київ—Ковель (1901 рік). В Й. знайшли відгомін революційні події 1905-1907 років. Агітаційну роботу серед жителів проводили вчитель І. Андрющенко, селяни Павло та Іван Марчуки. 23 серпня 1905 року під їх керівництвом селяни вигнали прислугу з маєтку поміщика Ч. Дорожинського і встановили нагляд, щоб в економії ніхто не працював. Керівники виступу були жорстко покарані жандармами. На початку ХХ століття в селі діяла церковно-приходська школа з одним вчителем. У 1921 році в Й. створено сільвиконком, який очолив Ю. Лукаш. В селі також діяв комітет незаможних селян (КНС). У 1922 році утворено Й. сільраду у складі Малинської волості Радомисьького повіту. У 1926 році в Й. налічувалося 983 жит., 220 дворів. На базі КНС в березні 1929 року було організовано перший колгосп, в який об'єдналося 24 бідняцьких господарства. Його першим головою був обраний Л. Юрченко. З числа партійних активістів створюється група під назвою «Червона мітла», яка проводила розкуркулення заможних селян і їх майно забирали в колгосп. Страшною бідною для жителів села був голодомор 1932-1933 років, жертвами якого стали як дорослі, так і діти. Не обминули Й. і політичні репресії. В селі було репресовано 20 сімей, з них в рідні краї повернулося лише двоє. До війни місцеве господарство, яке з 1935 року очолював І. Ясученко, а потім М. Тарасенко, було економічно слабким, врожаї в полях збирали в основному вручну, орали кінними плугами. У господарстві було лише три трактори ХТЗ, перший з них з'явився у 1934 році. Першу борозну проклав тракторист В. Лавринович. В роки Великої Вітчизняної війни 180 жителів села воювали з німецько-фашистськими загарбниками на фронтах, з них 92 загинули, 132 нагороджені орденами і медалями. В районі села діяли партизанські загони з'єднань М.І. Наумова і С.Ф.

О.П. Єгоров.

Малікова, яким населення надавало всебічну допомогу. Керівники місцевої підпільної організації І. Ковальчук, Касимчук та Панько були страчені окупантами. Під час визволення нашого краю від загарбників під Й. точилися жорстокі танкові бої. В одному з них героїчно загинув командир артбатареї старший лейтенант О.П. Єгоров (1910-1943), якому посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу. На честь 89 загиблих визволителів Й. та односельців, які не повернулися з поля бою, у 1985 році встановлено обеліск Слави. В повоєнні роки завдяки трудовому героїзму жителів села господарство швидко стало на ноги.

ЙОСИПІВКА

В цей час колгосп носив символічну назву «Нове життя», а з 1956 року — «Молода гвардія». Через три роки це господарство об'єдналося з липлянським під назвою «XXI партз'їзд» з центральною садибою в Й. Головою колгоспу було обрано Б.М. Горобця, який пропрацював на цій посаді до 1971 року, а потім ще на посаді керуючого господарським підрозділом до 1989 року. В ці роки господарство значно зміцніло. Було збудовано нові приміщення контори колгоспу, корівники для утримання колгоспної худоби. У 1971 році йосипівський колгосп був об'єднаний з колгоспом «Перемога» смт. Чоповичі в радгосп «Чоповицький», а з вересня 1984 року йосипівське господарство знову стало самостійним під назвою радгосп «Йосипівський». Директором господарства був призначений В.М. Шиханцов, який очолював його більше 15 років. Потім господарство носило назву СВАТ «Йосипівське» (з 1998 року). Нині це СФГ «Йосипівське» — одне з найкращих сільськогосподарських підприємств району. Тут проведена значна робота по будівництву господарських споруд та споруд культурно-освітнього призначення. Збудовано двоповерхове приміщення адмінбудинку та сільради, неповну середню школу, фельдшерський пункт, радгоспну їдальню, нову вулицю, що отримала назву Молодіжна, заасфальтовано центральну садибу господарства. Нині в селі діють два магазини, загальноосвітня школа I-II ступенів, лікарняна амбулаторія, клуб, бібліотека, православна церква. У 1959 році в Й. налічувалося 984 жит.; 1970 — 797 жит.; 1980 — 560 жит.; 1989 — 563 жит.; 2001 — 502 жит. Уродженцем Й. є директор ТОВ «Енігма» м. Києва Л.М. Бойко.

КАМ'ЯНКА [ВЗ] — село, що входить до складу Скуратівської сільської ради. Відоме з XVII ст. Його назва скоріше за все походить від назви річки Кам'янка, що протікає селом. У 1629 році мало статус містечка, належало княгині Л. Радзівілл. У 1648 році в К. знаходилося 30 димів, вона була власністю Єльців. Після закінчення Визвольної війни під проводом Б. Хмельницького майже всі жителі села були винищені поляками чи повтікали за Дніпро. У 1691 році в К. залишилося лише 4 дими. На початку XX ст. в селі діяли церковно-приходська школа, магазин, 4 кузні. У 1920 році в К. організовано комітет незаможних селян на чолі з Г.С. Мельниченком, в 30-і роки колгосп. Десятки жителів села боролися з німецько-фашистськими загарбниками на фронтах Великої Вітчизняної війни, в партизанських загонах, 57 з них загинули. У 1989 році в К. налічувалося 321 жит.; 2001 — 243 жит.

КАМ'ЯНКА — річка у Коростенському, Малинському і Народицькому районах, права притока р. Уж (басейн Прип'яті). Довжина 40 км, площа басейну 266 кв. км. Бере початок на південь від села Мединівки в межах Поліської низовини. К. — водоприймач осушувальної системи.

ЙОСИПІВКА — КАМ'ЯНКА